

VÄRSÅS

MISSIONSFÖRSAMLING

1873 - 1992

Av ÅKE Sörstedt

De första åren

Under 1800-talets senare del var det de stora folkrörelsernas tid, Nykterhetsrörelsen, Arbetarrörelsen och Väckelserörelsen. Gemensamt för de här rörelserna var att de alla ville lyfta folket och skapa en bättre tingens ordning när det gällde nykterhet, arbetsförhållande och en mer personlig gudstro. Otvivelaktigt har dessa rörelser betytt oerhört mycket för landet i sin helhet genom att folket blev nyktrare, arbetsförhållandena förbättrades och gudsrelationerna gav nytt hopp och trygghet inför döden. I dessa andliga rörelser, som starkt berörde även våra bygder föddes frikyrkan, först som en väckelserörelse inom Svenska Kyrkan. Att det senare blev en mera fri kyrka berodde i stor utsträckning på att en stor del av prästerna och kyrkans ledning var rädda för dessa nya rörelser och på många håll stängde kyrkorna för kolportörsverksamhet. Så var dock ej fallet i Vårsås när Missionsförsamlingen bildades, där till en början, större sammankomster hölls i kyrkan och för övrigt i skolan och i hemmen.

Missionsförsamlingen bildades under senare delen av år 1873 då många människor kände behov av en fastare gemenskap när det gällde gudstron. Antal medlemmar saknas det uppgifter om, när det gäller de första åren, men år 1882 hade Wersås Missionsförening, som det då hette, 150 medlemmar.

Personer i ledande ställning vid bildandet av Wersås Missionsförening var byggmästare Anders Pettersson och lantbrukare Gabriel Eliesson. Dessa båda hade genom kyrkoherde F Hummel i Sventorp blivit påverkade av Swedenborgs lära och var andliga sökare. Vid en samling i Vårsås 1855 upplevde Anders Pettersson ett andligt genombrott då han mottog Guds nåd till frälsning. Han började själv predika och blev medlet till många sockenbors omvändelse. Han hade inte bara ett stort andligt inflytande i hembygden utan genom en omfattande byggverksamhet i Västergötland och Småland där han bad, byggde och predikade och varm människor för Gud.

Övriga personer som betytt mycket för verksamheten var, förutom de ovan nämnda, skollärare Aron Olsson, riksdagsman L J Jansson, kamrer C Carlén, handlare L J Nilsson, lantbrukare Per Johansson, lantbrukare August Svensson, lantbrukarna Karl och Gustav Andersson, skräddarmästare C J Lindström och lantbrukare Johan Andersson.

Wersås Missionsförening sökte anslutning till Svenska Missionsförbundet, då det bildades, år 1878. Redan 1876 fanns tendenser till församlingsbildning genom att namnunderskrifter insamlades och insändes för den bekanta så kallade nattvardspetitionen, som med 22300 namnunderskrifter överlämnades av PP Waldenström till konungen med begäran om nattvardens fria bruk. 1879, ett år innan församlingsförordnandet, samlades 12 personer på en kammare i Djursåtra och firade nattvard utan att sammankomsten leddes av en präst. Därmed hade missionsföreningen blivit en församling. Men namnet, Wersås Missionsförening, behölls ända till 1921 då namnet ändrades till Vårsås Missionsförsamling.

År 1882 utgör ett märkesår i församlingens historia, då det uppstod en stark andlig rörelse i bygden, i det att människor sökte livsgemenskap med Gud i en mötesserie som pågick så gott som hela vintern. Församlingen tillfördes det året inte mindre än 135 nya medlemmar. Predikant Svenning Johansson var vid denna tid bosatt i Vårsås och han hade ett märkbart inflytande i den andliga utvecklingen.

Från år 1850 och några årtionden framåt hölls större missionsmöten och predikostunder företrädesvis i sockenkyrkan, vilken utan hinder upplåts under dåvarande prosten Otterströms och komminister Lindmans tjänstetider. Ett bevis på deras välvilliga ekumeniska inställning var att när förut nämnde predikanten Svenning Johansson på sina predikoresor befann sig i Vårsås medverkade han alltid i kyrkans högmässa. Men andra tider stundade, då prosten Otterström blev gammal och ej längre kunde fullfölja ämbetet, då kom till pastoratet unga prästmän som var motståndare till den fria andliga verksamheten och stängde kyrkan för lekmanpredikanter.

Den 3 augusti 1882 tog kyrkvärden Johan Pettersson och skolläraren Aron Olsson, på eget ansvar, och öppnade kyrkan för dr E J Ekman, som då besökte Vårsås. Detta medförde att en viss pastor Junggren anmälde Pettersson och Olsson för domkapitlet.

Missionshuset

År 1877 hade Missionsföreningen inköpt det s k Barnhemmet för 2500 kr. (Det låg på den tomt där nuvarande Församlingshemmet ligger.) Där och i skolan hölls de andliga sammankomsterna ett flertal år. Men då tillströmningen av folk var stor och de förut nämnda lokalerna var i minsta laget, samt det faktum att sockenkyrkan var stängd för Missionsföreningens predikanter, väcktes tankar på att uppföra ett eget och större missionshus. Det beslutet fattades den 27 oktober 1882. Sedan man ordnat en lämplig tomt kunde arbetet redan samma år påbörjas. Hemmansägaren Anders Andersson, Skattegården, (Handlaren O W Anderssons far) erbjöd sig skaffa tegelsten samt bekosta murningsarbetet mot att han i utbyte erhöll det s k Barnhemmet, som Missionsföreningen ägde.

Transport av tegel samt grundarbete fick missionsvännerna själva ombesörja. På eftersornmaren 1883 stod huset färdigt och hade jämte en del inventarier dragit en kostnad av 6291 kr. Invigningshögtiden hölls söndagen den 30 september 1883, varvid predikanterna Malm, G Johansson, August Pohl och Svenning Johansson medverkade. Det var en i sanning stor dag för Missionsvännerna. Missionshuset, som det till en början hette, bestod av en större och en mindre sal, och beräknades rymma omkring 350 personer. Över lilla salen var en bostad på ett rum och kök inredd. Den var avsedd till en vaktmästare i Missionshuset.

Missionshuset blir Missionskyrka

År 1956 renoverades Missionshuset invändigt varvid namnet Missionshuset blev ändrat till Missionskyrkan. Det var en total renovering då hela kyrkolokalen ändrades. Läktaren togs bort och kyrksalen vändes helt om. Sedan dess har en mindre renovering och ombyggnad skett.

Exteriört sett har Missionskyrkan inte nämnvärt ändrats fränsett en tillbyggnad åt söder 1972 inrymmande vestibul, församlingssal, kök, toaletter och lokaler för barn och ungdomsarbete. Det är det utseende Missionskyrkan har idag.

Förtroendevalda

Predikoverksamheten har under åren uppehållits, dels av i bygden bosatta predikanter, dels av s k resepredikanter och dels av tillfälligt kalide förkunnare. Men församlingen hade också egna kuniga män som osjälviskt tjänade genom åren. Den tidigare nämnda byggmästaren Ånder Pettsson gjorde egentligen sin största insats före och under församlingens bildande. Andra som betytt mycket för församlingen är de personer som nämns i början av denna artikel. Det är personer som gjort betydande insatser i församlingen.

Ordförandeposten har från år 1890 beklänts av följande personer: 1890 - 1900 J P Johansson, 1900 - 1912 predikant Anders Hansson, 1912 - 1945 A H Johansson, 1945 - 1972 Helmer Karlsson, 1972 - 1985 Åke Sörstedt, 1985 - 1991 Birgitta Carlsson, 1991 - Ingvar Gunnarsson.

Syföreningen

En intressant verksamhet har varit syföreningen. Syftet har varit att samla kvinnorna till en givande gemenskap och även genom försäljning av handarbeten mm bidra ekonomiskt. Denna

verksamhet kan spåras redan så tidigt som i mars 1874. Den första missionsauktionen hölls samma år och inbringade 56,50 kr. Sedan dess har denna verksamhet fortsatt med årliga försäljningar och resultatet för senaste årets försäljning var drygt 20 000 kr.

Söndagsskolan

Söndagsskolan har varit en viktig del i församlingens arbete och har gamla anor. Den första gången barnen samlades till söndagsskola, i Vårsås, skedde det hos Gabriel Elieson, Djursåtra, den 19 nov 1876. Kristina Ernholm började som lärare med Carl Alander som medhjälpare. Hos en änka i Stentorpet började Gustav Andersson och Charlotta Larsson söndagsskola, den 28 jan 1877. I Vårsås 2 rote startades söndagsskola 1877 av Per Johansson och lärarinnan Alfrida Eklund i Lilla Vårsås. I tredje roten påbörjades också söndagsskola 1877 av Vilgott Tidlund och hans syster Josefina. I Vårsås fanns nu fyra söndagsskolor och lärarna svarade själva för kostnaderna fram till år 1880 då Missionsföreningen övertog ansvaret. Antalet barn har växlat under åren och intresset har svalnat något. Numera drivs en söndagsskola med ett 20-tal elever. Sålunda har denna verksamhet pågått oavbrutet i 116 år (år 1992).

Ungdomsföreningen

Församlingen var tidigt ute när det gäller barnverksamheten. Tankar väcktes om speciell verksamhet för ungdom. Dessa tankar följdes av handling. Den 24 jan 1904 bildade 14 ungdomar Vårsås Kristliga Ungdomsförening. Den drivande kraften var en ung arrendator på Esbjörntorp O A Backlund som också blev ungdomsföreningens första ordförande. Övriga som har haft den befattningen är under åren: Johan Andersson, Josef Hagman, Paul Larsson, Aron Johansson, Helmer Karlsson och Simon Dahlqvist.

Juniorföreningen

En annan verksamhet för ungdom mellan 13 - 18 år startades under våren 1923 av snickare Paul Larsson, Päreullen, och folkskollärare Ada Lind. Det första mötet ägde rum i slutet av maj. Under första året var 4 medlemmar inskrivna men redan andra året var medlemstalet upp i 24. Ledare har förutom de ovan nämnda varit Helmer Karlsson, Åke Sörstedt, K E Esbjörner och Bengt Dahlqvist.

SMU

Församlingens arbete bland barn och ungdom drivs idag genom SMU (Svenska Missionsförbundets Ungdom). Här följer en uppräknig av det barn- och ungdomsarbete som finns i Vårsås idag (hösten 1992). Arbetet är avpassat för olika åldersgrupper enligt nedan.

0 - 1 år babysång, 4 år - uppåt söndagsskola, 4 - 5 år lilldagis,

7 - 9 år nyingscout, 10 - 12 år scout, 13 år och uppåt tonår, 13 år och äldre ungdomskören Änglavrå.

Det är ett stort antal ledare som varje vecka möts i Vårsås Missionskyrka för att ta hand om alla barn och ungdomar som kommer till SMU för att ha roligt. Vi är glada över att de trivas i Missionskyrkan och hoppas att kunna ge de en stadig grund att bygga sitt liv på.

Sammanfattning

Gudstjänsten och Ordets predikan samt att leda människor fram till en personlig och levande gudstro har under de 119 år församlingen verkat, varit det centrala i verksamheten i både församling och SMU. Med den målinriktningen och i det sammanhanget har pastorn haft en betydande roll.

Sedan 1952 då nuvarande församlingsskrets bildades, där Vårsås Missionsförsamling ingår, har sju pastorer tjänat församlingen. Dess nuvarande pastor är Hans Lundberg

Källa till ovanstående artikel har till stor del varit hämtat ur jubileumsskriften "Vårsås Missionsförsamling 1873 -1953".